

skimi Nemci pripravljajo se neki prevrat. Nemški liberalci zgrabljajo veljavo in nemški nacionalci gredo na površje in ti pa stoje odločno na narodnem stališču. Ti bi se torej lahko sprijaznili s tako idejo. Mi celo sodimo, da ta članek prihaja iz nemško-narodnih krogov.

Kakor se mi v načelu strinjamo z berolinskim listom, tako se pa ne moremo v podrobnostih. Ta list priporoča, da bi se osnovala v sredi države, katera bi se federativno preosnovala nemško-avstrijska kraljevina. To je vse prav lepo, ali člankar za to kraljevino ne zahteva le vse Koroške in Štajerske, temveč tudi celo naše Gorenjsko. Mi ne vemo, je li pisatelj napak poučen o narodnih razmerah v teh krajih, ali je pa le odkrito povedal, po čim da Nemci teže. Bodi temu kakor koli, vsekako moramo Slovenci z vso silo se upirati taki razdelitvi, ko bi se kedaj nameravala.

Že sedaj za nas Slovence nastaja dolžnost, da vse storimo, da se izognemo kaki bodoči nevarnosti v tem oziru. To pa moremo le s tem, če pospešujemo slovensko narodno zavest na Koroškem in Štajerskem in skrbimo, da se ta narodna zavest pri vsaki priliki pokaže, da vsi Nemci izvedo, do kje seže slovenska zemlja. Vse naše narodne sile je treba zbirati v ta namen. Posebno se pa moramo tudi poganjati za slovenske šole in pri občinskih in drugih volitvah delati, da bodo izvoljeni naši narodni možje. Bati se je treba, da bodo pri preorganizovanju naše države Nemci skušali vse tiste kraje obdržati, kjer so nemške šole ali pa nemški občinski ali okrajni zastopi. Koroški in štajerski Nemci bodo tem huje ponemčevali, čimbolj se bode približevala taka preosnova države, da tako več zemlje pridobe za nemštvo. Mi Slovenci pa moramo za časa se z vso silo postaviti v bran, da ne bode prepozno. Ob takem času, ko se pojavljajo take ideje, kakor je omenjeni nemški narodni program, se pa morajo obsojati vsaka prizadevanja, ki hočejo naše narodno vprašanje potisniti nekako v ozadje, bodisi že pod to ali ono pretvezo. Pravih rodoljubov dolžnost je pa tembolj naglašati naše narodno stališče, čimbolj nekateri drugi v narodnih ozirih mlačni postajajo.

Politični pregled.

Delegacije. — V obeh delegacijah so se začele skupne obravnave. V avstrijski delegaciji skrbe Mladočehi, da obravnave niso preveč mrtve. Eim, Masařik in Pacak so v dolgih govorih napadali tridržavno zvezo, grajali zanemarjanje nemških jezikov v vojski in pomanjkljivo vpravo v Bosni in Hercegovini. Če tudi so ti govori bili semtertja pretirani, ali vendar mora vsakdo priznati, da so ti gospodje marsikatero resnico povedali. Ministri so večkrat bili malo v zadregi, ko so jim odgovarjali. Isterski delegat Spinčič je priporočal, da se Bosna in Hercegovina zjedinita s Hrvaško. V vojnem odseku je delegat dr. Gregorčič vprašal vojnega ministra, zakaj se je odpravila slovenščina kot polkovni jezik pri koroškem polku. Minister Bauer mu je pa odgovoril, da pri tem polku ni več kakor 10 odstotkov Slovencev. Biti pa mora vsaj 20 % vojakov kake narodnosti pri polku, da je njih materinščina polkovni jezik.

Narodna jednakopravnost. — Mestno oblastvo v Opavi se brani priobčiti naredbe proti koleri v češčini in poljščini, občinski urad v Vinogradeh pri Pragi jih pa neče priobčiti v nemščini. V obeh slučajih so šle pritožbe na višje instance in še sedaj ni uradne rešitve. Proti občinskemu uradu v Vinogradeh je pa vlada takoj pokazala večjo energijo, nego proti opavskemu magistratu. Županu je okrajno glavarstvo zapletilo z globo 20 gld. vsak dan, dokler ne izvrši danega mu ukaza. Ker sta oba slučajja si jako podobna, smo radovedni, če bode ta končni rešitvi podobni. Iz teh rešitev se bode videlo, kako tolmači vlada narodno enakopravnost.

Shod čeških odposlancev. — V začetku prihodnjega meseca snide se v Pragi shod odposlancev vseh čeških klubov, da se posvetuje o skupnem postopanju vseh zastopnikov naroda češkega. Mladočehi pošljejo k temu šolu 7 odposlancev.

Češko. — Po svoji nestrpljivosti proti Čehom so najbolj znani Nemci v Liberci. Tamošnji mestni zastop in magistrat je vse mogoče storil proti Čehom. Nemškim pobalinom se je pustilo, da so vpričo policije pobijali okna „Češki Besedi“ (čitalnici.) Vse zahteve Čehov po enakopravnosti bile so zastonj. Celu za vladne naredbe in ukaze se magistrat in mestni zbor nista nič brigala. Naznanilo se ni, kdaj da se letos vpisuje v češko šolo, da bi češki stariši otrok v to šolo vpisavati ne mogli. Ker je pa magistrat se posluževal kaj nespodobnih izrazov v dopisovanju z državnimi uradi in so se v mestnem zboru slišali kaznjivi govori, iz katerih je odsevalo vse drugo poprej, kakor avstrijsko domoljubje, je bila vlada prisiljena razpustiti mestni zbor in mestno upravo je prevzel vladni komisar.

Ogersko. — Velika razburjenost je sedaj mej Madjari. Postavili so v Budimpešti spomenik honvedom palim v bojih 1848. in 1849. leta. Honvedi so se tedaj bojevali proti Avstriji. Kot v nekako spravo mej madjarskim narodom in pa skupno vojsko, ki se je toraj bojevala proti Madjarom dovolil je cesar, da korni poveljnik v Budimpešti položi pri odkritji venec na ta spomenik, zato pa honvedi (ogerski deželni brambovci) ovenčajo spomenik generala Hentzija, ki je tedaj se bojeval proti Madjarom. To je pa razburilo Madjare. Časopisi zmatrajo to za razžaljenje madjarskega naroda in celo predrzno zahtevajo, da bi se odstranil ta spomenik iz Budimpešte. V zbornici je opozicija ta dogodek porabila proti vladi in strašno napadala tudi skupno vojsko in Avstrijo.

Italija. — Zbornica se je razpustila in nove volitve so se določile na 6. dan novembra, novovoljeni parlament pa je sklican na dan 23. novembra.

Srbija. — Skupščina razpusti se baje v decembru in nove volitve bodo pa februarja meseca. Sodi se, da bodo zmagali radikali, toda le z neznatno večino. — Srbski listi so jako zadovoljni z izjavami našega vnanjega ministra grofa Kalnokyja v budgetnem odseku avstrijske delegacije. Liberalni listi zagotavljajo, da bode liberalna vlada gledala, da ohrani najboljše odnošaje z Avstrijo.

Francija. — Zbornica sešla se je zopet v posvetovanje. Naloga ministerstva pred zbornico bo težka. Opravičevati se mu bode zaradi dogodkov v Carmauxu in zaradi francosko-švicarske trgovinske pogodbe. Glede zadnje točke zvalilo bode baje ministerstvo vso odgovornost na trgovinskega ministra, glede štrajka v Carmauxu bode se pa postavilo na stališče delavcem prijazno, ker se tako upa s pomočjo radikalcev vzdržati na površju.

Rusija. — Zakon glede omejitve pravic židov priti ima še letošnjo jesen pred državni svet. Če se bode zakon tudi vsprejel, je dvomljivo, kajti sedanji finančni minister je iz financijelnih ozirov za to, da se židom ne krate pravice.

Rusija in Turčija. — Kakor poročajo nekateri listi, je Turčija že odgovorila na znano rusko noto glede Bolgarije.

Turčija v noti naglašala, da se drži vedno berlinskega dogovora in prav obžaluje, ako je ruska vlada kaki zadnji korak turške vlade napačno razumela. Rusija je dobila s tem nekako zadoščenje in nadaljni prepir je odstranjen in razmere obeh držav, druga proti drugi so zopet v starem tiru — Mej Rusijo in Turčijo vrše se pogajanja glede nove trgovinske pogodbe, katera pogajanja pa počasi napredujejo. Največ težave napravljajo pogajanja glede prehoda ruskih ladij skozi Bospor in Dardanele.

Belgija. — Toli zaželena reforma belgijske ustave splavala bodo najbrže po vodi, vsaj splošna volilska pravica se ne bode uvedla. Napredne liberalce zmagali so pri posvetovanji klerikalci in doktrinarni liberalci. Ker je narod in posebno še rudokopi vnet za splošno volilsko pravico, bati se je nemirov.

Amerika. — Nadeje, da bo pri prihodnji volitvi predsednika zjedinjenih držav izvoljen demokratični kandidat, Cleveland, postajajo zmirom bolj verjetne. Pred kratkim vršile so se v mnogih državah volitve državnih upravnikov in skoro povsod so zmagali demokratje in to je gotovo nekakšna dogodba, po kateri se lahko sodi, da bode pri volitvi predsednika zmagala tudi demokratična stranka.

Rumunija in Grško. — Grška vlada sklenila je pretrgati diplomatske odnose z Rumunijo in je zapovedala grškemu odposlaniku v Bukareštu in vsem konzulskim funkcionarjem, da naj takoj odpotujejo. Varstvo grških podložnikov izročilo se je Rusiji. Povod temu dala je neka velika dedščina. Pred nekaj leti umrl je v Rumuniji neki Zappa, ki je v svoji oporoki volil okrog 20 milijonov frankov za razne zavode na Grškem. Sorodniki Zappovi so se zoper to pritožili in pričele so se sodnijske obravnave, ki še do danes niso končane. Rumunija zahteva, da vso stvar odloči kako rumunsko sodišče, Grška pa zahteva, da se zadeva poravna, kot kaki mejnarodni prepri, ne pa kot kaki civilni ali zasebni, ali pa da posebno sodišče odločuje o tem. To nesporazumljenje dovelo je Grško do omenjenega koraka. — Tudi rumunska vlada odpoklicala je svojega diplomatskega zastopnika z Grškega.

Obrtnija.

Nekoliko o našem orodju.

Večkrat smo uže povdarjali na tem mestu, da je dobro orodje prva in prepotrebna podlaga vsakemu delu. Kdor nima primerne orodja, se zastonj trudi in péha — izdelki njegovi kažejo povsodi, da mu manjka temeljnih sredstev, to je dobrega orodja. S slabimi pripravami gre vsako podjetje le počasi naprej in kmalu omaga v splošnem tekmovanji, v katerem skušajo današnji obrtniki prekositi drug drugega. Dobro orodje je seveda v obče draga stvar; a tudi obrtnik, ki nima velikih sredstev, more imeti dobro orodje, ako razume svojo stroko in ako vé, kako postopati s svojimi sredstvi. Dobro žago na primer, more imeti vsak, kdor le hoče; treba je le, da jo zna brusiti in pravilno napeti. Primernih obličev si napravi vsak mizar sam, ako pozná zahteve, katere stavi tehnika do obliča in ako se ne boji malega truda, ravnati se po teh zahtevah. Dostokrat se pa tudi pripeti, da naš domači obrtnik ne pozna marsikaterega orodja, ki ne stane mnogo novcev, a je vendar silno važno za sedanje razmere. Tako vplivajo razne okoliščine, da tako pogostoma

vidimo delavnice, ki nikakor niso tako vrejene, kakor bi morale biti. Na jedni strani nemarnost, na drugi nepoznanje, na jednem konci stare šege in nepotrebna trdovratnost, na drugem dobra volja in a premalo znanja — tako se družijo več faktorjev, da naredé delavnico čestokrat nezmožno za vsako vspešno delovanje in za vsak napredek.

Zato smo se odločili, opisovati v naslednjih vrsticah glavno orodje glavnih naših obrtij. Risali bomo z besedo in sliko temeljne komade, katere naj ima vsaka delavnica, vmes pa opozarjali na nove iznajdbe, opisovali lastnosti tega ali onega orodja in naštevati vire, kam se je treba obrniti zanj. Ozirali se bomo tudi na one stroje, ki so pristopni vsakemu, količkaj marljivemu obrtniku in ocenjevali njihove prednosti in nedostatke, ter tako podali opis vse oprave, katero potrebuje umen podjetnik, ako noče zaostati za napredkom. (Dalje nasl.)

Obrtnijske raznoterosti.

Električno železnico zgrade mej Bruseljem in Antwerpenom v Belgiji. Vsak vlak imel bode samo jeden vagon, v katerem bode prostora za 60 potnikov. Naglost vlaka bode 100 kilometrov vsako uro. Vlak bode torej v 20 minutah prišel od jednega do drugega omenjenih mest.

Solna hiša. Na razstavi v Čikagi bode tudi velika hiša, sezidana iz same soli. Narejen bode iz ploč kamenite soli. Te ploče so tako čiste, da se skozi njih dobro vidi.

Zamaža za pohištvu. Dobro zamažo za pohištvu dobiš, če namešaš 1 del živega apna in 2 dela ržene moke v klejevo (limovo) raztoplino. S to zamažo se lahko dobro zamažejo razpoke pri pohištvu.

Lak proti vlažnosti. Železne izdelke pa tudi kamnite in lesene je dobro če namažeš z lakom, ki se napravi iz 15 delov živega apna, 20 delov vode, 50 delov raztopljenega kavčuka, in 50 delov vročega lanenega olja. Apno najprej zmešaj v vodi, h temu pa prideni v olji raztopljeni kavčuk. Ta lak dobro varuje razne stvari pred mokroto.

Kmetijstvo.

Črtice za čebelarje.

IX.

Boleznima, kateri smo opisali, je jako podobna majska bolezen. Ta bolezen pokaže se navadno v maju, večkrat pa tudi v drugih mesecih. Čebele ne morejo letati in tekajo vznemirjene z razprostrtimi peruti pred panji ali pa po stezah blizu ulnjaka. Tudi uzroki teh bolezn dolgo niso bili znani. Še le novejša mikroskopične preiskave so z zanesljivostjo dognale, da prouzročujejo to bolezen neke glivice, katere se narejajo čebeli v želodci in črevih. Te glivice prouzročijo, da v čebeli hrana zavre in vsled tega se pa spridijo čreva. Ker pa te glivice odtegujejo čebelam dušec, katerega potrebujejo za svoj obstanek, obnemorejo in poginejo. Čebele, pri katerih se pokaže ta bolezen, polagoma poginejo.